
Borzák Tibor

Szerencselánc Petrovicséktől

PETŐFI SÁNDOR állítólagos szibériai leszármazottai segítették hadifogoly édesapját az I. világháború idején abban, hogy társaival megszökjenek – írja levélben hevesi olvasónk, Szűcs Ferenc. A történetet sokáig titokban tartotta, de most úgy gondolta, elmondja nekünk.

Szűcs Ferenc a tárgyi bizonyítékokat mutatja Alekszej Tyivanyenkónak
Az 1864-ből származó lánc egy bírőé lehetett – A szerző, Borzák Tibor felvétele

Régi családi titkot tárt fel előttünk hevesi otthonában Szűcs Ferenc, aki lapunk korábbi számaiban érdeklődéssel olvasta a szibériai Petőfi-kutatásról szóló írásainkat. Nagykőrösi származású, 92 esztendőes előfizetőnk édesapja I. világháborús magyar bakaként került többedmagával hadifogságba 1915. március 22-én Przemyslnél. Sorstársa volt Gyóni Géza költő – a Csak egy éjszákára... című vers szerzője – és az a Dorcsák István, aki a későbbiekben ismét feltűnt az életében.

– Édesapámat egy bányában dolgoztatták, ahol a robbantáskor tüdővérzést kapott – meséli Szűcs bácsi. – Kórházi kezelése után a transzszibériai vasútvonalhoz

osztották be péknek. Sokat emlegette Jekatyerinburg, Csita, Omszk, Tomszk, Vlagyivosztk és a Bajkál-tó nevét. Megtudta, hogy van ott egy másik magyar hadifogoly is, akiben régi fogolytársát, Dorcsák Istvánt ismerte fel. Elhatározták, hogy megszöknek. Hatalmas erdőkön át jutottak el lakott területre. Messziről kutyaugatást hallottak, az vezette el őket egy házhoz. Odabent felfedték magukat: magyar hadifoglyok és haza akarnak jutni. A háziak felajánlották a segítségüket, majd elmondták, hogy az ő ősök is magyar fogoly volt, Alekszander Sztjepanovics Petrovics (vagyis Petőfi Sándor), akinek a sírját is megmutatták a temetőben. Nagypjuknak több honfitársa is raboskodott azon a vidéken. Édesapámék életmet, ruhát, pénzt kaptak, megmondták nekik, melyik kikötőbe menjenek, s ott kit keressenek.

A háziak, akik magukat Petőfi-leszármazottaknak tartották, levelet írtak a hajó kapitányának, igazolásul vagy zálogként pedig egy láncot küldtek velük. Végül egy nappal később jutottak el a megadott helyre, de a hajó megvárta őket. Az út során kazánfűtők voltak, és szerencsésen hazaértek.

Nézegetjük a dokumentumokat. A különféle iratok mellett 1904-ből, 1918-ból származó papírpénzek (köztük 500-as és 1000-es címletű rubel) láthatók. A szülőknél küldött tábori levelezőlapok tartalmából kiderül, hogy idősebb Szűcs Ferenc öccse, Alfréd is hadifogoly volt, ő szlovákul írt haza. Előkerül a legféltettebb kincs: a patinás lánc, amely szerencsét hozott. A medálon a cári címer körül Polgári Bíróság felirat, az évszám pedig 1864. A hátlapra a B. R. Buh nevet ütötték. Ez az a lánc, ami a hajókapitány számára hiteles bizonyítékul szolgált a pártfogókról, s az út során a lehetséges igazoltatás során garanciát, védelmet nyújthatott.

Ezt a feltételezést erősíti meg a Magyarországon tartózkodó burját Petőfi-kutató, Alekszej Vasziljevics Tyivanyenko, a történettudományok kandidátusa, aki elkísért bennünket hevesi olvasónkhoz.

– Magam is kutattam Szibériában élő Petőfi-leszármazottak után – mondja a szakember, aki nemrég megjelent könyvében erről is ír. – Több mint száz orosz és burját ember állítja a költővel való vérségi rokonságot. Szinte biztos, hogy Petőfi a száműzetése során előbb egy orosz asszonnyal, majd utolsó éveiben egy burját nővel élt együtt.

Az egyik mai utód azt állítja, hogy az ő édesanyja nem barguzini volt. Többüknek Petőfiéhez hasonló kiálló szemfoga van, néhányan verseket is írnak. Tudunk egy Németországban letelepedett hölgyről, aki elmondta, hogy korábban nem beszélhettek a származásukról, de ma már semmitől sem tartanak.

Évente egyszer összejönnek elődeik lakóhelyén, az Eliszuntól északra fekvő faluban, ami nincs messze Barguzintól. Valamikori házuk romjain – ahol Petőfi is lakott – ma templom áll. Hallottam egy faluról, ahol magyar honvédek leszármazottai éltek, amit a temetőben fellelhető latin betűs feliratú fejfák is megerősítenek.

Szűcs Ferenc megnyugodott, hogy édesapja történetét – amit az egykori hadifogoly a halála előtti években megosztott a családjával – elmesélhette. S hogy valóban Petőfi szibériai leszármazottai segítettek-e a szökésben, azt előbb-utóbb eldönthetik a kutatások.

2016. július 10., vasárnap, 11:19